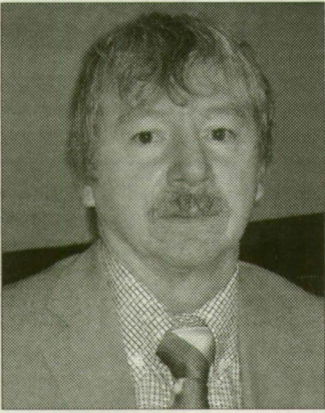

Ruttkai András drámáját az SZTE aulájában olvassák fel

Ősbemutató: Aranykirály

Ruttkai András (képünkön) Aranykirály című drámájának felolvasószínházi ősbemutatóját tartják csütörtökön 18 órától az SZTE aulájában Hegyi Árpád Jutocsa rendezésében, szegedi színház közreműködésével.

Psota Irén ajánlotta Székelyi József színdirektor figyelmébe Ruttkai Éva unokaöccsét, Ruttkai András közzétűzött, aki Aranykirály címmel háromfelvonásos drámát írt. Csütörtökön a darab rövidített változatának ősbemutatójával folytatódik a teátrum és az egyetem közös felolvasószínházi programja.

A történettel 21 évvel ezelőtt találkoztam, amikor egy harisnyagyárban dolgoztam, sokat jártam vidékre és elalvás előtt a Bibliát olvastam – meséli Ruttkai András, aki ma az Inter-Európa Bank számítástechnikai szakember. – Eszter könyve ragadott meg legjobban, olyannyira, hogy évekig nem hagyott nyugodni, többször visszatértem hozzá. Belőle írtam az Aranykirályt, amelynek jelenlegi verziója az utóbbi két évben készült. Az eredeti háromfelvonásos változat 238 oldalas, azaz előadva körülbelül öt órányi lenne, remélem, egyszer majd azt is bemutatják valahol. Nagy kihívás volt egy rövidített változatot úgy elkészíteni, hogy a történet ne csorbuljon.

Ruttkai András 1950-ben született, de azt szokta mondani: 1949 óta színpadon van, hiszen édesanyja, Lóránd Hanna, aki Bajor Gizivel és Tolnay Klárral is fellépett, még hét hónapos terhesen is játszott. – Születésemkor édesapám, Ruttkai Ottó a Madách Színházban volt színész. Az ő generációjukban én voltam az első gyerek a családban, ezért nagynéném, Ruttkai Éva és a férje, Gábor Miklós gyakran elkerült anyaméktől. A családi legendárium szerint Miklós anyira kéneztettek, hogy apám egyszer azt találta mondani nekik: „Csináljatok inkább saját gyereket, és azt rontsátok el, ne az enyémet!” Rövidesen meg is született Gábor Julcsa. Csodálatos nagymamánk volt, összetartotta a három testvért, Évát,

édesapám és a ma is élő Ruttkai Ivánt. Ő gyorskorcsolyázó olimpikonként vált ismertté, de színészkedett is, például a Mese a 12 találatról című film főszerepét játszotta. Éva igazi színészkirálynő volt. Azt hittem, az idő múlásával majd elhalványodik az emléke, de azt tapasztalom: a mai fiatalok is ismerik és szeretik – mondja Ruttkai András, aki nemrégiben Csehországból és Szlovákiából érkezett számítástechnikuskokkal találkozott egy szakmai konferencián, akik legnagyobb meglepetésére a bemutatkozás után rögtön azt kérdezték tőle: rokona-e a legendás színésznőnek. A Szegeden debütáló drámaíró korán „lerendezte” magában a színdarabot, mert saját megítélésére szerint nem tudta olyan színvonalon elmondani két kedvenc versét, ahogyan szeretne volna. Így inkább közzétették az első gyereket a családban, ezért nagynéném, Ruttkai Éva és a férje, Gábor Miklós gyakran elkerült anyaméktől. A családi legendárium szerint Miklós anyira kéneztettek, hogy apám egyszer azt találta mondani nekik: „Csináljatok inkább saját gyereket, és azt rontsátok el, ne az enyémet!” Rövidesen meg is született Gábor Julcsa. Csodálatos nagymamánk volt, összetartotta a három testvért, Évát,

A csütörtöki felolvasószínházi bemutató Xerxészt, Perzsia királyát Bal József, Vástit, az első feleségét Dobos Kati, Esztert, a második feleségét Cseh Zsuzsanna színezi. A további szereplők: Rác Tibor, Szerémi Zoltán, Borovics Tamás, Megyeri Zoltán, Pataki Ferenc, Posta Lajos és Somló Gábor.

H. ZS.

Vásáry Tamás Beethoven-estje

A világhírű zongoraművész, Vásáry Tamás játszik és vezényel ma 19.30-kor a Szegedi Nemzeti Színházban, a Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekarában Beethoven-estjét.

A csodagyerekként indult Vásáry Tamás első zongoraszerepeit nyolcéves korában adta, öt évvel később már Kodály, Dohnányi és Szabolcsi Bence növendéke volt

a Zeneakadémián. 1992-ben a Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekara vezető karmesterévé választották, majd az együttes főzeneigazgatója lett.

A zenekar az elmúlt években komoly nemzetközi sikereket aratott, ezért is kellett nagy meglepetést, amikor Vásáry Tamás az együttes lehetetlen anyagi helyzete miatti tiltakozásul néhány hete lemondott. Az erre a szezonra vállalt hangversenyeket megtartja.

Egy Rolls-Royce Algyőről

Első nagy munkája egy Jaguar XK kasztnijának restaurálása volt, azóta Austinok, Mercedesek, Aston Martinok, Triumphok tucatjai éledtek újjá az algyői Bakos József műhelyében. Jelenleg élete egyik főművének, egy 1959-es Rolls-Royce-n dolgozik.

Hatalmas alumínium karosszéria áll a műhelyudvaron. Orra a félreismertetlen hűtőt hozozza, és bár a szárnyas Silver Spirit, azaz az Ezüst Szellem nincs a brutális méretű hűtőmaszk fölött, messziről látni, hogy az Rolls-Royce. A hátrafelé nyíló mázsa hátsó ajtó leheltefinoman csukódnak, a belső térben még fát is felfedezhetünk az ablak keretében, a grandiózus belső tér a luxus szolgálja. Ez itt félreismertetlenül egy Rolls-Royce. Illetve: csak lesz, miután elkészül a nagy mű.

A magának már Európában is nevet szerzett algyői mester, Bakos József és fia, Bakos Gábor, illetve segítők, a saját nevelésű, igen tehetséges fiatal kollégájuk, Kókai Tamás eddig körülbelül kétezer munkaórát ölt bele a kasztni restaurálásába, 70 százaléban gyakorlatilag újjáépítették. Az autó budapesti tulajdonosa rövidesen elszállítja a Rolls-vázal, és befejezi a felújítást. Az 1959-es évjáratú Phantom V-ös, amelynek árát 65 ezer euróra, azaz 16 és fél millió forintra teszik, újra fejedelmien gurul majd az utakon.

– Rengeteg munka volt a kocsival, minden részletre ügyeltünk, hogy valóban a Rolls legendájához méltó legyen a munkánk – simogatta szinte gyengéden a hatalmas vázat a mester. A kocsit születése idején, 1959-ben szinte még csak Angliában készítettek alumínium kasztnis autót, és ez az építési mód ma sem elterjedt, de ez a kocsit akkora, hogy az acélnál

könnyebb anyaggal kellett könnyíteni a karosszériáját.

A műhely udvarán Mercedesek, Aston Martinok darabjai, amelyek Bakos mester keze munkája nyomán újjászülehetnek. Bakos József 1979-ben kezdte az ipart, és bár géplakatos, azonnal a karosszériák javítása felé fordult. Akkoriban még csak keleti autókat, elsősorban Ladákat javított. – Sokszor nem lehetett alkatrészt kapni, és magamnak kellett kiügyeskednem, hogyan is pótoljam a hiányzó részeket – ad magyarázatot a rendkívüli kreativitásra, amellyel a rozsdáta roncsokból új karosszériákat épít. Az első komoly megrendelése 1989-ben egy Jaguar XK karosszériájának restaurálása teljes sikert hozott. Ebből a típusból újabb ötöt kellett elkészítenie, és azután jött a többi.

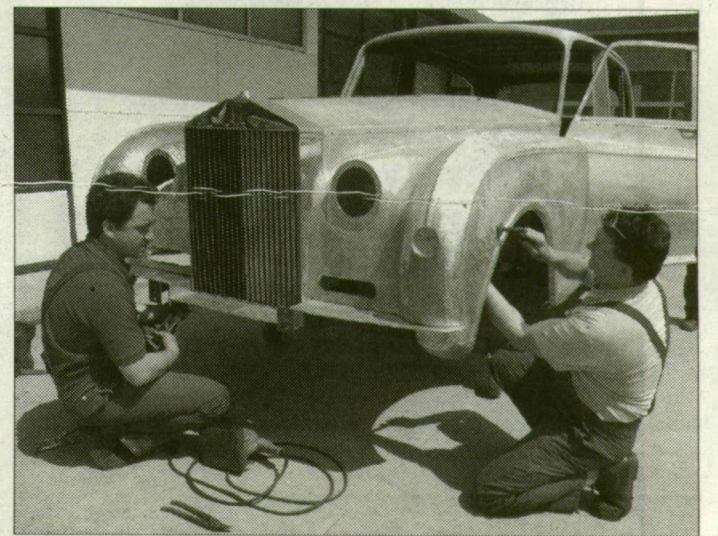
Csak az Austin Healey különböző változataiból 28 darab készült az algyői műhelyben, de Aston Martinok, Triumphok (TR6-os és TR3-as) is születtek itt újjá. Bár elsősorban háború után gyártott, önhordó karosszé-

riájú autókat restaurál, munkái közé tartozott egy elfeledett Borgward kasztni elkészítése (a brémai gyártat később a Mercedes vette meg). Dolgozott a mára klasszikussá vált Porsche 911-esen, és az Audi öseként számon tartott Horch márka 853 és 930V típusán is. Ez utóbbihoz először csak sárvédőket készített, a közelmúltban azonban egy komplett kasztni újragyártását is megrendelték tőle.

Bakos József munkáit számos kiállításon, Essenben és Stuttgartban is megcsodálhatták a nézők, persze már kész állapotban, hiszen a „felöltött” kasztnik már autóként, működőképes állapotban kerültek a közönség elé.

A szegediek a Hajtás Kiállítás ismerhetik meg a Bakos-műhely munkáját: a Rolls-Royce Phantom V-öst bemutatják a segegszemlén. Gigantikus méretével, utánozhatatlanul elegáns formájával még „meztelenül” is király lesz a kiállított járművek között.

KÉRI BARNABÁS

Bakos József munkatársaival már 2000 órát ölt bele a Rolls restaurálásába
Fotó: Gyenes Kálmán

Nemsokára ráköthetnek a szegediek az első elkészült csatornaszakaszokra Indul a falvakban is a szennyvízberuházás

Miközben gőzerővel folyik az EU ISPA alapja által 8 milliárd 300 millió forinttal támogatott szennyvízberuházás Szegeden, már értekelik a várossal együtt pályázó négy környékbeli település csatornázására kiírt tenderre érkezett ajánlatokat. Ugyanakkor május végén a főgyűjtő, június elején pedig a szennyvíztisztító tervezésére és építésére kiírt tender beadási határideje telik le, amely felől már számos külföldi cég is érdeklődik. A teljes program 2006 második felére befejeződik.

Csaknem 23 milliárd forintba kerül összesen Szeged és négy környező település, Deszk, Kübekháza, Újszentiván és Tiszasziget csatornázása, illetve a gyálaréti szennyvíztisztító mű felépítése. Az Európai Unió ISPA alapja és a magyar kormány által támogatott beruházás nyomán az öt településen 13 ezer ingatlan kötnék rá a rendszerre, a csatornázottság gyakorlatilag százszázalékos lesz, és a képződő szennyvíz teljes mennyisége tisztítva, ártalmatlanul ömlik majd a Tiszába.

Az építők megszállták a várost

A négy szakaszra bontott beruházás első eleme már látványos részéhez érkezett: a szegediek nap mint nap tapasztalhatják, hogy – Tápé kivételével – minden érintett városrészben megkezdődtek a munkálatok. (Tápén várhatóan május végén jelennek meg a munkagépek.) Sőt Alsóvároson sokhelyütt már június elején rá is köthetnek a hálózatra az ingatlanulajdonosok, hiszen befejeződött az új csatornaszakaszok kamerás vizsgálata is. Júniusban Kecskéstelen és Petőfitelepen helyeznek üzembe elkészült csatornaszakaszokat.

– A fejlesztés kommunikációs feladatait ellátó cég hamarosan megkezdte a lakosság értesítését arról, hogy használhatják a rendszert – tudtuk meg a beruházást benyújtó Szegedi Víziközmű Működőtét és Fejlesztő (SZVMF) Rt. vezérigazgatójától. Novák Gyula hozzátette: azokon a területeken, ahol elkészült a csatorna, már sávosan járhatóvá tették az utakat. A szilárd útburkolat helyreállítása illetve – földes utcákban – elkészítése legkésőbb hat hónappal a munkálatok befejezése után várható. A kivitelezést jelenleg végző Culvert 2003 konzorcium vezetői egyébként úgy tájékoztatták az SZVMF Rt-t, hogy az eredetileg kitűzött 36 hónapnál gyorsabban végeznek majd a szegedi csatornázással, amely során közel 11 ezer ingatlan kötnék rá a szennyvízrendszerre.

Szegeden kívül is csatornázna

A négy környékbeli település csatornázása is megkezdődik még ebben az évben. Jelenleg a munkára beadott pályázatokat elbírálása zajlik. A május 3-i tenderbontáson kiderült, négy cég adta be időben pályázatát. Három magyar konzorcium mellett egy portugál cég is indult a tenderen. A legolcsóbb, 9 millió 860 ezer eurós ajánlatot a Hídépítő Rt. és a Betonút Rt. által alakított konzorcium tette. A Swietelsky Kft. és a SADE Kft. konzorciuma 11 millió 868 ezer euróért végezné el a munkát, az Alterra és a Strabag által létrehozott konzorcium 12 millió 220 ezer euróért csatornázna a négy települést. A legdrágább ajánlat a portugál MOTÁ-ENGIL SA-é, az egyetlen külföldi pályázó 16 millió 937 ezer euróval száll versenybe a munkáért.

Mivel a tenderbontás május elseje után, hazánk uniós csatlakozását követően történt, így a bírálóbizottság döntését nem az EU magyarországi delegációjának, hanem az illetékes Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumnak kell jóváhagynia. Novák Gyula szerint így egyszerűsödhet az eljárás, ám ez nem jelenti azt, hogy kevésbé szigorú előírások érvényesülnének ezután. Várakozása szerint az eredményhirdetést követő egy hó-

napon belül megkötendő a szerződés a nyertessel, így akár már a nyáron megkezdődhetnek a munkálatok Szeged után Deszken, Kübekházán, Újszentivánon és Tiszaszigeten.

Egy év múlva szennyvíztisztító mű

Május 21-én zárul le a főgyűjtők kiépítésére kiírt tenderen a pályázatok beadási határideje. A feladat igen jelentős: a nyertes pályázó készítheti el az újszegedi Töltés utcától a Tisza-partig a főgyűjtőt, amely a gyálaréti szennyvíztisztítót a folyó medre alatt áthaladva éri el. Ugyanakkor kiváltják a jelenlegi, Vám téri osztóművet, és a Belváros jelenlegi szennyvizét is a főgyűjtő vezeteti a tisztítóba. Így elkerülhető, hogy főleg nagy esőzések idején a Holt-Tiszába kerüljön a szennyvíz egy része, ahogyan az most történik. A főgyűjtő építési munkálatai elsősorban az újszegedi Lövéde utca egy szakaszán, illetve az alsóvárosi Szabad sajtó utca és a Hattyas sor lakóinak veszi majd igénybe a türelmét, itt kell megépíteni ugyanis a két méter átmérőjű vezetékeket. Angol, francia, osztrák, német, spanyol, szlovén, portugál és török cég is jelezte: versenybe kíván szállni a gyálaréti szennyvíztisztító tervezéséért és felépítéséért.

Bekötési önrész a lakáskasszával

Még mindig lehet lakáskassa-szerződést kötni a csatornabekötés lakossági önrészeinek biztosítására – hívta fel a figyelmet Katona Gyula. A Szegedi Csatornamű Társulat elnöke elmondta, így a 190 ezer forintos lakossági önrész 120 ezerre, a havi 2088 forintos törlesztőrészlet 1250 forintra csökkenthető. A már kiküldött 2088 forintos csekket is kicserélik az 1250 forintosra a lakáskassza-szerződés megkötése után. A csatornamű társulat hétfőn és szerdán 14-től 17 óráig fogadóórán ad bővebb információt a Széchenyi tér 5. szám alatt.

Az ISPA előírásai szerint teljesíteni kell a kibocsátott, tisztított szennyvízre vonatkozó minőségi követelményeket, ám minden pályázó maga dönti el, milyen technológiát használ. Így a nyertes nemcsak építheti, de maga is tervezheti a létesítményt. Novák Gyula elmondta: a bírálóbizottságnak rendkívül felkészülten kell lennie, hiszen olyan technológiákat kell majd összehasonlítani, amelyek esetleg Magyarországon ma még nem is használatosak. Van rá esély, hogy a kivitelezés megkezdődjön ez év végén, de a lényeg: 2006 második felére el kell készülnie a szennyvíztisztító műnek, akár csak a beruházás másik három ütemének.

Eltűnik a környezetterhelési díj

Azt egyelőre nem tudni, mekkora terhet ró a szegediekre a szennyvíztisztító üzemeltetési költsége, melyet várhatóan a csatornamű építenek be. Az viszont biztos: jelentős mértékben, csaknem nullára csökken a lakosok által jelenleg, ugyancsak a csatornaművel együtt fizetett környezetterhelési díj, amelyet a Tiszába tisztított szennyvíz miatt vetettek ki. Novák Gyula szerint azonban ennél nagyobb jelentőséggel bír a beruházás környezetterhelési haszna. Hiszen a szegedi és környékbeli porták szennyvíziszakasztóiból jelentős mennyiségű káros anyag, vegyszer szivárog a talajvízbe. Ezt a vizet sok helyen használnak növények, zöldségek, gyümölcsök öntözésére használják, így akár az emberi szervezetbe is kerülhetnek. Nem beszélve arról, hogy a Tisza élővilága mentesül egy 160 ezres város kommunális szennyvizének káros hatásaitól – tette hozzá. (x)